



# FALKENBERG

*Hitta det här*

## **Älvseredsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling**

**Verksamhetsformer som omfattas av planen**  
Grundskola och skolbaromsorg

# Grunduppgifter

## Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola och skolbarnomsorg

## Ansvariga för planen

Fanny Gunnarsson, rektor tel. 0346-885320 Kommentar: I denna likabehandlingsplan görs en distinktion mellan skolbarnomsorg ("fritids") och skola. Däremot görs, i denna plan, ingen distinktion mellan verksamheterna förskoleklass respektive skola. Benämningen "skola" innefattar därmed också förskoleklassen. Anledningen till att skolan och förskoleklassen ej skiljs åt, är att verksamheterna, organisatoriskt sett, kan ses som samma verksamhet; skillnaden mellan år 0 och år 1 är varken större eller annorlunda än skillnaden mellan år 1 och år 2. Ingen skillnad görs heller vad gäller exempelvis organisering i elevråd och liknande.

## Vår vision

- Trygghet - Välmående - Gemensamt lärande - Verklighetsnära - Lärglädje - Utveckling på vetenskaplig grund Redo för framtiden!

## Planen gäller från

2014-12-01

## Planen gäller till

2015-11-30

## Läsår

## Elevernas delaktighet

- Trivselenkät inför utvecklingssamtalet. - En förenklad variant av husmodellen. - Enkät angående diskrimineringsgrunderna. - Elevrådet deltar i upprättande och utvärdering av planen. - Fritids har egen enkät med både trivselsfrågor och diskrimineringsgrunderna inlagda. - Enkäterna i samband med utvärderingen.

## Vårdnadshavarnas delaktighet

- Diskussion kring elevens "trivselenkät inför utvecklingssamtalet" under utvecklingssamtalet. - Information och diskussion vid föräldramötet.

## Personalens delaktighet

Hela arbetslaget, fritidspersonalen inkluderad, har gemensamt arbetat fram planen.

## Förankring av planen

Hela arbetslaget, fritidspersonal och skolmåltidspersonal inkluderad, har gemensamt arbetat fram planen och information till elever och föräldrar sker i samband med planens fastställande.

# Utvärdering

## Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Vi har utvärderat årets främjande och förebyggande insatser på flera sätt och i fler omgångar. I maj 2014 gjorde vi den första delutvärderingen, och då gjorde vi denna i personalen. Sedan har vi i samband med studiedagarna i juni gjort ytterligare fördjupande analyser. I oktober 2014 gjorde vi de avslutande utvärderingarna i form av två enkäter. De lärdomar som har gjorts av de normkritiska samtalen har dokumenterats i anslutning till APT. Vid uppföljning av likabehandlingsplanen i sin helhet har lärdomarna sammanställts med särskild fokus på huruvida slutsatser kring samtliga diskrimineringsgrunder har dragits eller inte.

## Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Pedagoger har medverkat i utvärderingen genom att tillsammans gå igenom gå igenom insatser och måluppfyllelse vid olika tidpunkter. Eleverna har medverkat i utvärderingen genom att genomföra enkäterna och vid samtal. Rektor har medverkat i utvärderingen genom att ge tid, formulera normkritiska frågor, utvärdera dessa och att ta del av våra resultat. Vårdnadshavarna har medverkat i utvärderingen genom att bli informerade i samband med föräldramöte och vid utvecklingssamtal. Samtliga pedagoger, rektor samt elevhälsa har deltagit i att komma fram till slutsatser i de normkritiska samtalen.

## Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vid vår genomgång av de främjande insatserna i maj, kunde vi konstatera att många insatser var genomförda (helt eller delvis). Vid vår slutliga genomgång i oktober 2015 kunde vi konstatera att vi stort sett genomfört allt som var planerat. "Normkritiska samtal" har endast genomförts vid vissa APT:er - inte på alla - som vi hade planerat. Anledningen är tidsbrist. Däremot har de tillfällen som genomfördes fått stora effekter i verksamheten; vi pratar mer om likabehandling i alla möjliga sammanhang – mycket mer än tidigare. Varje månad problematiserar vi olika händelser, undervisningssituationer m.m. utifrån diskrimineringsgrunderna. Vi genomförde insatsen "Planering av främjandeinsatser" enligt planen: Högläsning om olika familjer. Samtal kring könsnormer. Bildanalys. Lära sig lekar. Gestalta kön. Likheter mellan abrahamistiska religioner. Aktiviteter för alla. Uppmuntra till frågor. Arrangera temadagar. Samtal om härskartekniker. Någon vuxen att vända sig till. Områdesövergripande likabehandlingsgrupp. Det betyder att vi i någon form har genomfört samtliga främjande insatser, som vi hade planerat. Kompetensutbildning fick all personal en studiedag i oktober. DO kom och hade föreläsning en heldag. Målen med våra främjande insatser var att skapa förståelse för varandras olikheter, skapa bättre förutsättningar för integration och att komma med nya tankar kring kön, könstillhörighet och sexuell läggning. De här målen har vi uppnått: Vi tror att vi lyckades med att uppnå målet att förstå varandras olikheter och att skapa bättre förutsättningar för integration, eftersom vi ser vad som händer på skolgården och kan konstatera att något positivt har hänt. Fler barn med nysvensk bakgrund leker med svenska barn och alla barn tillåts vara med. Det är svårt att bedöma om vi nått målet att få tankar kring kön, könstillhörighet och sexuell läggning att slå rot, då vi inte genomfört någon speciell utvärdering kring detta. Några slutsatser vid normkritiska samtal på APT, 2014-02-11: Lyfta fördelar hos elever som vi vet upplever friktion i andra sammanhang. Lyfta förmågor hos elever med funktionsnedsättning inom ett ämne där svårigheter finns. Vända på perspektivet så att friktionen blir omvänd, typ film på arabiska och att lära av olikheter. Förbjuda att ta med saker hemifrån, saker av statuskaraktär.

Vid vår genomgång av de förebyggande insatserna i maj, kunde vi konstatera att många insatser var genomförda (helt eller delvis). Vid vår slutliga genomgång i oktober 2015 kunde vi konstatera att vi stort sett genomfört allt som var planerat. När det gäller trygghet på rasterna svarar 100% att alla får och kan vara med oavsett ålder. I omklädningsrummen har en hög frekvens av bråk och trams, bytts mot lite trams vid enstaka tillfällen. När det gäller elever som anger religiösa motiv till att inte duscha har vi valt att inte driva på dem för att göra detta. Istället har vi pratat med eleverna om respekt för att göra val på religiös grund. Målet att "Motverka diskriminering för funktionsnedsättning" har väl inte helt uppnåtts. En pojke har vid något enstaka tillfälle fortfarande utsatts för kränkande behandling, men det hör numera aldrig ihop med hans funktionsnedsättning, så ur den aspekten är målet nått. Vi har också arbetat med att motverka taskiga ord. Vi har haft lektioner med värdegrundstema, men också gripit tillfället i stunden - detta på såväl fritids som i skolan. Vi upplever att eleverna är snällare mot varandra än tidigare och att mängden taskiga ord har minskat.

## Årets plan ska utvärderas senast

2015-10-30

## Beskriv hur årets plan ska utvärderas

- Samtal i elevrådet. - Analys av husmodellen. - Diskussion i samband med arbetsplatsträffar. Enkäter på hösten 2015 för att täcka upp de saker, som den fortlöpande utvärderingen inte gett svar på.

## Ansvarig för att årets plan utvärderas

Fanny Gunnarsson

## Främjande insatser

**Namn**

Högläsning om familjer

**Områden som berörs av insatsen**

Sexuell läggning

**Mål och uppföljning**

Mål: Att bredda elevernas förståelse kring familjer och familjenomer utifrån sexuell läggning. Uppföljning sker genom självvärdering och reflektion pedagogisk personal emellan. Redogörelse av våra slutsatser kommer att göras på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Att belysa en mångfald av familjekonstellationer vid högläsning.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Samtal kring könsnormer

**Områden som berörs av insatsen**

Kön

**Mål och uppföljning**

Mål: Att bredda elevernas uppfattning gällande vem som kan ha vilket yrke, intresse eller ansvar när det gäller könstillhörighet. Vi frågar eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, vilka yrken, intressen och ansvar som killar/tjejer/män/kvinnor kan ha. Vi analyserar elevernas svar och redogör för våra slutsatser på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

En lektion med varje klass kommer att vikas åt samtal om könsnormer (exempelvis att köra kross och dansa beror på intresse – inte på kön).

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Bildanalys

**Områden som berörs av insatsen**

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Alder

**Mål och uppföljning**

Eleverna ska självständigt börja ställa frågor och resonera kring hur människor framställs på bild utifrån de olika diskrimineringsgrunderna. De ska också kunna dra enklare slutsatser kring hur bilderna kan reproducera eller utmana normer och vad det konkret kan innebära. Vi ber eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, att berätta om något sammanhang då de analyserat en bild på någon bildlektion: att kort redogöra för sammanhanget, resonemanget som fördes samt för slutsatser som drogs. Redogörelse av våra slutsatser kommer att göras på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Vi ska ägna oss åt bildanalys på bildlektionerna, och då diskutera hur människor framställs på bild utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Lära sig lekar

**Områden som berörs av insatsen**

Etnisk tillhörighet

**Mål och uppföljning**

Mål: Att få elever med olika etnicitet att leka tillsammans – på sikt även när de vuxna inte är med och styr upp leken. Uppföljning sker genom självvärdering och reflektion pedagogisk personal emellan. Redogörelse av våra slutsatser kommer att göras på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Att pedagogisk personal ska visa hur "svenska" lekar går till. Alla elever ska kunna åtminstone "poängen" när året är slut. Att introduktionsguiderna ska visa hur lekar från länderna där språken talas går till. Alla elever ska kunna åtminstone en lek från varje språkområde när året är slut.

**Ansvarig**

Christer Norman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Gestalta kön

**Områden som berörs av insatsen**

Könsidentitet eller könsuttryck

**Mål och uppföljning**

Mål: Att eleverna inte ska protestera då de ombeds gestalta en karaktär som har ett kön som de inte identifierar sig med. Uppföljning sker genom självvärdering och reflektion pedagogisk personal emellan. Redogörelse av våra slutsatser kommer att göras på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Att, vid högläsning på engelskan, låta eleverna eleverna läsa karaktärer med olika kön – oavsett vilket kön de själva har. Att, på såväl fritids som i skolan, organisera rollspel där eleverna får testa att gestalta olika kön.

**Ansvarig**

Christer Norman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Likheter mellan abrahamistiska religioner

**Områden som berörs av insatsen**

Religion eller annan trosuppfattning

**Mål och uppföljning**

Mål: Att skapa religiös och kulturell samexistens. Vi ska analysera de uppgifter eleverna gör som en del av undervisningen samt dra slutsatser utifrån detta. Redogörelse av våra slutsatser kommer att göras på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

I religionsundervisningen ska vi betona det gemensamma inom judendom, kristendom och islam.

**Ansvarig**

Christer Norman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Konkreta inkluderingslösningar på fritids

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Alder

**Mål och uppföljning**

Mål: Att göra eleverna delaktiga i att aktivt inkludera varandra. Vi ber eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, berätta om några av de samtal som genomförts på fritids för att kompensera för allas svagheter. Vi redogör för elevernas tankar på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

På fritids ska vi diskutera, med eleverna, att alla människor har styrkor och svagheter (allt från synnedsättning till blygsel). Vi ska komma fram till konkreta lösningar tillsammans med eleverna om hur olika situationer kan anpassas så att alla kommer till sin rätt trots sina svagheter.

**Ansvarig**

Felicia Nilsson

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Aktiviteter för alla

**Områden som berörs av insatsen**

Funktionsnedsättning

**Mål och uppföljning**

Mål: Att alla elever ska kunna delta i alla aktiviteter som skola och fritids genomför oavsett funktionsnedsättning. Vi ber eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, att svara på om de har kunnat delta i alla aktiviteter. Vi redogör för elevernas svar och våra slutsatser av dessa på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Anpassa alla aktiviteter, utflykter och friluftsdagar så att alla elever som kan delta.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Gemensamma temadagar

**Områden som berörs av insatsen**

Ålder

**Mål och uppföljning**

Mål: Att se till att elever från olika årskurser umgås och samarbetar. Vi ber eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, att svara på om de upplever att de kan umgås och samarbeta med elever från andra årskurser. Vi redogör för elevernas svar och våra slutsatser av dessa på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Vi ska arrangera temadagar och aktiviteter tillsammans med alla elever. De äldre eleverna ska ha extra ansvar att se till att de yngre tar del av aktiviteterna.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

En vuxen att vända sig till

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling

**Mål och uppföljning**

Mål: Att alla barn ska känna att de har en vuxen att vända sig till när någonting händer. Vi ber eleverna, i en enkät före skrivandet av nästa års likabehandlingsplan, att svara på om de känner att de har någon vuxen att vända sig till om det är någonting. Vi redogör för elevernas svar och våra slutsatser av dessa på Plan för skolan inför skrivandet av nästa års likabehandlingsplan.

**Insats**

Vi ska då och då uppmana eleverna att komma till någon vuxen så fort det är någonting. På föräldramöten ska vi be föräldrarna att säga till sina barn att de ska vända sig till någon vuxen på skolan så fort det är någonting.

**Ansvarig**

Christer Norman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

**Namn**

Områdeövergripande likabehandlingsgrupp

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

**Mål och uppföljning**

Mål: Att samordna likabehandlingsarbetet i området Likabehandlingsgruppen kommer att redogöra för hur den har arbetat i områdets alla likabehandlingsplaner.

**Insats**

Det kommer att bildas en likabehandlingsgrupp för Ullareds skolområdes skolor. Gruppen ska bestå av en minst en rektor samt en nyckelperson för likabehandling från varje skola. Gruppen ska träffas minst en gång varannan månad.

**Ansvarig**

Fanny Gunnarsson

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-31

# Kartläggning

## Kartläggningsmetoder

- Förenklad variant av husmodellen. - Enkät till elever och fritidsbarn. - Samtal med all personal.

## Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

## Hur eleverna har involverats i kartläggningen

- Vi har genomfört husmodellen, då samtliga elever, i smågrupper, fick berätta om sina erfarenheter och känslor. - Enkät till eleverna och fritidsbarnen för att kartlägga de olika diskrimineringsgrunderna. - Utvärderingen av förra årets likabehandlingsplan har legat till grund för den nya planen och den baseras på elevernas uppfattning.

## Hur personalen har involverats i kartläggningen

- Lärare och fritidspersonal genomför kartläggningen - Samtal med annan personal för att bredda kartläggningen.

## Resultat och analys

Resultat o analys av husmodellen: Eleverna upplever inte att de är otrygga någonstans på skolan eller fritids, men det finns ställen där bråk och tjafs kan förekomma. De ställen där bråk kan uppstå är fotbollsplanen, kingrutan, korridoren och på skolans baksida.



## Förebyggande åtgärder

**Namn**

Trygghet på rasterna

**Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling och Ålder

**Mål och uppföljning**

Alla elever ska oavsett ålder få delta i alla rastaktiviteter. Personal tillsammans med elevrådet stämmer av resultatet.

**Åtgärd**

Personal, i form av rastvakt, uppehåller sig nära fotbollsplanen, kingrutan och på skolans baksida, för att observera och gripa in.

**Motivera åtgärd**

Dessa platser upplevdes vid husmodellen som riskområden för bråk.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-25

**Namn**

Omklädningsrummen

**Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling

**Mål och uppföljning**

Eleverna ska kunna duscha och byta om utan att bråk uppstår eller att taskiga ord sägs. Uppföljning via samtal. Omklädningsrummet hos pojkarna var ett bekymmer 2013, men tack vare de åtgärder som genomförts, så är också problemet borta, men vi vill följa upp med samma mål och åtgärder 2015 för att inte problemet ska återuppträffa.

**Åtgärd**

Samtal i samband med idrottslektionen. Personal i närheten.

**Motivera åtgärd**

Vi förebygger för att inte problemen vi hade 2013 ska återuppträffa.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-06-10

**Namn**

Motverka diskriminering för funktionsnedsättning

**Områden som berörs av åtgärden**

Funktionsnedsättning

**Mål och uppföljning**

Alla elever ska, oavsett funktionsnedsättning, respekteras. Uppföljning via kontinuerlig observation och samtal i klasserna och på fritids.

**Åtgärd**

Samtal och värdegrundsövningar i klassrum och på fritids.

**Motivera åtgärd**

Enkäten 2013 om diskrimineringsgrunderna visade att några elever utsatt andra för kränkande behandling pga funktionsnedsättning. Vi tycker att problemen har försvunnit, men så länge det finns elever med funktionsnedsättning, så känns det viktigt att fortsätta arbetet.

**Ansvarig**

Christer Norrman

**Datum när det ska vara klart**

2015-10-25

# Rutiner för akuta situationer

## Policy

Trakasserier och kränkande behandling ska uppmärksammas och åtgärdas så tidigt som möjligt, av all personal i skolan och på fritidshemmet, med hjälp av rutinerna "för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling".

## Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

"Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever" eller "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal" ska omedelbart följas om: Eleven, elevens vårdnadshavare, personal på skolan, elev på skolan eller annan person uppger att eleven blir kränkt eller utsatt för trakasserier, diskriminering eller sexuella trakasserier. Eleven utsätts för förlöjligande, t.ex. att kamrater/personal direkt eller indirekt uppmanar andra att skratta åt eleven. Eleven utsätts för osynliggörande, t.ex. att klasskamrater inte låtsas höra elevens utsagor och frågor. Eleven undanhålls information om sådant som klasskamraterna vet. Eleven utsätts för att andra elever/personal försöker ge eleven skulden för saker. Eleven utsätts för dubbelbestraffning: hur eleven än gör, uttrycker kamraterna/någon i personalen att hen gör fel. Eleven utsätts för fysiskt våld. Personalen ska vara extra uppmärksam om: Eleven har hög frånvaro./Elevens frånvaro ökar./Eleven ogärna går till skolan. Eleven ljuger om sina kamratrelationer. Eleven "mutar" eller "köper" kompisar med pengar eller saker. Eleven "utför ärenden" åt andra elever, som dessa elever inte vill utföra själva. Eleven ofta är ensam./Eleven oftare är ensam än tidigare. Eleven har svårt att koncentrera sig./Elevens förmåga att koncentrera sig har försämrats. Eleven underpresterar./Eleven presterar sämre än tidigare. Eleven verkar trött/håglös.

## Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

1. Vänd dig i första hand till elevens mentor om du upplever att ditt barn har blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i skolan. Mentorn ska då lyssna på dig och upplysa dig om hur ärendets process kommer att löpa.
2. Vänd dig till ditt barns mentor om du vill veta hur processen för ditt barn går: vad som har gjorts och vad som kommer att hända härnäst.
3. Vänd dig till rektorn om du upplever att processen inte går framåt. Rektorn ska återkomma med besked till dig om vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst. Telefonnummer: 0346-88 53 20 (Fanny Gunnarsson)
4. Om du upplever att processen ändå inte går framåt ska du vända dig till Heléne Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen. Heléne Malmström ska återkomma till dig med vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst. Telefonnummer: 0346-88 51 92
5. I sista hand kan du vända dig till Barn- och elevombudet (BEO). På <http://www.skolinspektionen.se/sv/BEO/For-foraldrar/gora-en-anmalan/Gora-en-anmalan1/> finns mer information om hur du då ska gå till väga. Specialfall: Om mentorn, eller någon annan i personalen, är den som kränker, ska du vända dig till rektorn i första hand. Om rektorn är den som kränker, ska du vända dig till Helén Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen i första hand.

## **Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever**

1. Den som först får kännedom om kränkning eller trakasserier, ska omedelbart anmäla detta till rektor och mentor, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
2. Rektor ska ge ärendet ett ärendenummer, omedelbart meddela mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier detta samt rapportera ärendets uppgifter till förvaltning.
3. Om två eller flera elever blivit utsatta för kränkningar ska ärendet betraktas som flera, och rektor ska då meddela samtliga av dessa elevers mentorer enligt 2.
4. Mentor, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska skyndsamt ta kontakt med eleven. I första hand är det mentorn som ska samtala med eleven om incidenten, men mentorn är skyldig att fråga eleven om vederbörande hellre vill samtala med någon annan. Elevens berättelse ska dokumenteras.
5. Om den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, vill samtala med någon annan än sin mentor ska elevens mentor skyndsamt meddela den person som eleven vill samtala med om detta. Elevens berättelse ska dokumenteras och dokumentationen ska delges elevens mentor.
6. Om det i detta skede visar sig att det är personal på skolan som har utfört kränkningar, trakasserier eller diskriminering övergår ansvaret för ärendet omedelbart från mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering, till rektor. Elevens mentor ska då överlämna det underlag för utredning som dittills insamlats till rektor. Rektor ska därefter utgå från rutiner för personal som kränker elev.
7. Om det i detta skede visar sig att det är rektor som har utfört kränkningar, trakasserier eller diskriminering, övergår ansvaret för ärendet omedelbart från mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering, till Barn- och ungdomsförvaltningen. Elevens mentor ska då överlämna det underlag för utredning som dittills insamlats till Falkenbergs kommuns skolchef Heléne Malmström (0346-88 51 92).
8. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska ta kontakt med elevens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska delges elevens berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.
9. Den berättelse som den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier återger, ska vara utgångspunkt för utredningen.
10. Samtliga personer som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9), ska höras. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska omedelbart överlämna utgångspunkten för utredningen (se 9) till samtliga mentorer, till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen.
11. Om anställda på skolan nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9), ska mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, överlämna utgångspunkten för utredningen till samtliga av dessa anställda.
12. Mentorer, till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9) ska skyndsamt ta kontakt med sina elever. I första hand ska respektive mentor samtala med berörd/a/ elev/er om incidenten, men mentorn är skyldig att fråga eleven om vederbörande hellre vill samtala med någon annan. Varje berättelse ska dokumenteras.
13. Om den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9), vill samtala med någon annan än sin mentor ska mentorn skyndsamt meddela den person som eleven vill samtala med om detta. Elevens berättelse ska dokumenteras och utan dröjsmål överlämnas till elevens mentor.
14. Varje dokumenterad elevberättelse ska snarast överlämnas till mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.

15. Anställda på skolan som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9) ska snarast dokumentera sina iakttagelser. Dokumentationen ska överlämnas till den utsatta elevens mentor.
16. Mentorer, till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9), ska kontakta respektive elevs vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska delges den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, det egna barnets berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.
17. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska sammanställa all utredningsdokumentation.
18. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska skyndsamt kalla till ett åtgärdsmöte med mentorer, till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9). Personal med den specialkompetens och/eller befogenhet som ärendet kräver (såsom rektor, kurator, specialpedagog etc.) ska också kallas.
19. På åtgärdsötet ska följande behandlas: - Bedömning av huruvida anmälan ska göras till polis och/eller socialtjänst - Beslut om åtgärder - Fastställande av åtgärdernas koppling till diskrimineringsgrunder - Beslut om ansvariga för respektive åtgärd - Fastställande av önskade effekter av respektive åtgärd - Beslut om datum och tid för uppföljning av det som har beslutats
20. De åtgärder som beslut tas om på åtgärdsötet ska utgå från utredningen och rikta sig till såväl elever som utsätter som till den elev som blivit utsatt.
21. Åtgärdsötet ska alltid hållas i en på enheten beslutad fast plats mellan 07.45 och 08.00: i första hand arbetsdagen efter incidenten, men senast två arbetsdagar efter incidenten.
22. Beslut och fastställanden på åtgärdsötet ska dokumenteras.
23. Uppföljningsmöte ska hållas enligt beslut på åtgärdsöte.
24. På uppföljningsötet ska följande behandlas: - Avgörande om önskade effekter av insatta åtgärder har uppnåtts eller ej - Beslut om eventuella kompletterande åtgärder - Beslut om ärendet ska avslutas eller ej - Vid ej avslutat ärende: beslut om datum och tid för ny uppföljning
25. Beslut och fastställanden på på uppföljningsötet ska dokumenteras.
26. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska underrätta rektor om att ett möte ägt rum, ärendets ärendenummer samt huruvida ärendet avslutats eller ej.
27. Rektor ska rapportera kompletterande uppgifter i ärendet till förvaltningen.
28. Nya uppföljningsöten ska hållas enligt samma principer som det första uppföljningsötet vad gäller ärendebehandling, dokumentation och rapportering till rektor.
29. Då ett ärende avslutas tillkommer en punkt på uppföljningsötet: gå igenom vad som har fungerat och vad som har brustit i rutinerna. Detta ska dokumenteras.
30. Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ska skriva ut alla dokument som finns i ärendet och skriva under dem. Ett exemplar ska överlämnas till rektor. Det ska också finnas ett exemplar av ärendedokumentationen i en pärm i varje arbetslag som har elever som har varit inblandade i ärendet. Mentorn, till den elev som har upplevt sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, ansvar att se till att så sker.
31. Rektor ska rapportera till förvaltningen att ärendet är avslutat.
32. Rektor ska överlämna alla dokument i ärendet till expeditionen för diarieföring. 33. Rektor ska rapportera veckans ärenden till förvaltningen varje fredag. En något förenklad illustration av rutinerna finns i ett till planen bifogat flödesschema.

## Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Den som först får kännedom om kränkning, trakasserier eller diskriminering, ska omedelbart anmäla detta till rektor.
2. Rektor ska ge ärendet ett ärendenummer samt rapportera ärendets uppgifter till förvaltning.
3. Rektor ska skyndsamt ta kontakt med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering. I första hand är det rektor som ska samtala med eleven om incidenten, men rektor är skyldig att fråga eleven om vederbörande hellre vill samtala med någon annan. Elevens berättelse ska dokumenteras.
4. Om den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier vill samtala med någon annan än rektor ska rektor skyndsamt meddela den person som eleven vill samtala med om detta. Elevens berättelse ska dokumenteras och dokumentationen ska delges rektor.
5. Om ärendet i detta skede tas över från elevens mentor ska rektor utgå från den dokumentation som mentorn/annan person som eleven har valt har gjort.
6. Rektor ska ta kontakt med elevens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska delges barnets berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.
7. Den berättelse som den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering återger, ska vara utgångspunkt för utredningen.
8. Rektor ska skyndsamt ta kontakt med elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 7). I första hand ska rektor samtala med berörda elever om incidenten, men rektor är skyldig att fråga eleven om vederbörande hellre vill samtala med någon annan. Varje berättelse ska dokumenteras.
9. Om den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering vill samtala med någon annan än rektor ska rektor skyndsamt meddela den person som eleven vill samtala med om detta. Elevens berättelse ska dokumenteras och utan dröjsmål överlämnas till rektor.
10. Rektor ska kontakta vårdnadshavare till respektive elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 7). Vårdnadshavaren ska delges den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, det egna barnets berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.
11. Rektor ska skyndsamt ta kontakt med personal som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 7). Rektor ska samtala med personalen om incidenten var för sig. Samtalen ska dokumenteras.
12. Rektor ska samtala med den person i personalen som enligt den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering har utsatt vederbörande för incidenten. Samtalet ska dokumenteras.
13. Rektor ska sammanställa all utredningsdokumentation.
14. Om rektor bedömer att utredningen visar att ärendet är allvarligt kan rektor besluta att vidta arbetsrättsliga åtgärder enligt LAS (gå direkt till 31).
15. Rektor ska åter samtala med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering och informera om vad som kommer att hända på mötet med den som kränker samt förhöra sig om vilka åtgärder som eleven önskar. Dokumentation krävs ej.
16. Rektor ska åter samtala med den i personalen som den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering upplever sig utsatt av. Rektor ska då låta den som eleven upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad av bemöta det som framkommit samt förhöra sig om vilka åtgärder denne önskar. Dokumentation krävs ej.

17. Om rektor i detta skede bedömer att fallet är allvarligt kan rektor besluta att vidta arbetsrättsliga åtgärder enligt LAS (gå direkt till 31).
18. Rektor ska kalla till åtgärdsmöte med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering och den person som eleven upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad av. Rektor kan besluta att ytterligare personer ska medverka på åtgärdsrådet. På åtgärdsrådet ska följande behandlas: - Att nå en gemensam bild av vad som hänt - Beslut om åtgärder - Beslut om ansvariga för respektive åtgärd - Fastställande av önskade effekter av respektive åtgärd - Beslut om datum och tid för uppföljning av det som har beslutats
19. De åtgärder som det tas beslut om på åtgärdsrådet ska utgå från utredningen och rikta sig till såväl den som utsätter som till den elev som blivit utsatt.
20. Överenskommelser på mötet ska dokumenteras.
21. Om rektor i detta skede bedömer att fallet är allvarligt kan rektor besluta att vidta arbetsrättsliga åtgärder enligt LAS (gå direkt till 31).
22. Rektor ska ta kontakt med samtliga inblandade i ärendet och informera om överenskomna åtgärder.
23. Rektor ska överväga om åtgärder på verksamhetsnivå är nödvändiga. Dessa ska då kopplas till diskrimineringsgrunder och dokumenteras tillsammans med övriga åtgärder.
24. Rektor ska hålla ett kort förberedande möte med parterna inför uppföljningsmöte där de, var för sig, får redogöra för om de tycker att åtgärderna haft önskade effekter eller ej. Eleven som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering ska också förberedas på vad som ska behandlas på mötet. Dokumentation krävs ej.
25. Uppföljningsmöte ska hållas enligt vad som beslutats på åtgärdsrådet. Den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering samt den som denna elev upplever utsätter honom för kränkningar, trakasserier eller diskriminering ska medverka på mötet. Rektor kan besluta att ytterligare personer ska medverka på mötet.
26. Om rektor bedömer att det framkommit information i ärendet som nu gör ärendet till ett allvarligt fall eller om rektor bedömer att det i sig är allvarligt att insätta åtgärder inte har haft effekt, kan rektor besluta att vidta arbetsrättsliga åtgärder enligt LAS (gå direkt till 31).
27. På uppföljningsrådet ska följande behandlas: - Avgörande om önskade effekter av insatta åtgärder har uppnåtts eller ej - Beslut om eventuella kompletterande åtgärder - Beslut om ärendet kan avslutas eller ej - Vid ej avslutat ärende: beslut om datum och tid för ny uppföljning
28. Överenskommelser på åtgärdsrådet ska dokumenteras.
29. Rektor ska rapportera kompletterande uppgifter i ärendet till förvaltningen.
30. Nya uppföljningsmöten ska hållas om de insatta åtgärderna ej haft effekt. Dessa möten ska hållas enligt samma principer som det första uppföljningsrådet vad gäller ärendehantering, dokumentation och rapportering till förvaltning.
31. Om åtgärderna inte har önskade effekter kan rektor vidta disciplinära åtgärder mot anställd, enligt LAS. Rektor måste göra en bedömning kring i vilket skede det är lämpligt att sätta in denna typ av åtgärder i varje enskilt fall (då åtgärder sätts in, då uppföljning görs eller då ytterligare åtgärder sätts in).
32. Rektor ska kontakta den anställdes fackliga organisation innan någon av de arbetsrättsliga åtgärderna vidtas. Rektor ska också ha ett samtal med den anställda kring vilket stöd den anställda tycker att den behöver genom processen (exempelvis samtalsstöd). Åtgärder ska fastställas genom förhandlingar.
33. Vid avslutat ärende ska rektor gå igenom vad som har fungerat och vad som har brustit i rutinerna, och dokumentera detta.
34. Rektor ska skriva ut alla dokument som finns i ärendet och skriva under dem. Dessa ska lämnas till expeditionen för diarieföring.

35. Rektor ska rapportera veckans ärenden till förvaltningen varje fredag. En något förenklad illustration av rutinerna finns i ett till planen bifogat flödesschema.

### **Rutiner för uppföljning**

Se punkt 23 – 30 under "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever" samt punkt 25 – 31 under "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal".

### **Rutiner för dokumentation**

Se "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever" samt "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal". Blanketter ligger i mappen Dokumentation vid kränkningar under Blanketter på FC.

### **Ansvarsförhållande**

#### **NÄR ELEV KRÄNKES AV ANDRA ELEVER**

##### **Den som först får kännedom om kränkning eller trakasserier ansvarar för:**

- Att anmäla kännedom till rektor.
- Att anmäla kännedom till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

##### **Rektor ansvarar för:**

- Att, i oklara fall, avgöra om den anmälan som gjorts innebär ett eller fler ärenden.
- Att ge varje ärende en identitet.
- Att meddela mentor till utsatt elev ett ärendes identitet.
- Att anmäla kännedom om ett ärende till förvaltningen.
- Att förvaltningen kan följa ett ärende samt få information om när ett ärende avslutas.
- Att avslutat ärende diarieförs.

Rektorn har det yttersta ansvaret i varje ärende.

##### **Personal med specialkompetens-/funktion ansvarar för:**

- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten när ärendets karaktär så kräver. Mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier ansvarar för:
- Att samtala med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier, eller att se till så att eleven kan samtala med någon annan.
- Att dokumentera samtalet med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier (när mentorn själv håller i detta samtal).
- Att vårdnadshavare till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier kontaktas och informeras om ärendet.
- Att överlämna den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) till mentorer, till elever som nämns i denna berättelse, samt till anställda som nämns i densamma.
- Att all utredningsinformation sammanställs.
- Att mentorer, till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner), alternativa samtalspartners, anställda som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen samt den personal som ärendet kräver (t.ex. kurator eller rektor) kallas till åtgärds- och uppföljningsmöten.
- Att beslut på åtgärds- och uppföljningsmöten dokumenteras.
- Att underrätta rektor om när ett ärende avslutas samt om när uppföljningsmöten äger rum.

- Att hanteringen av ärendet och/eller rutinerna för ärendehantering utvärderas.
- Att all slutlig dokumentation sammanställs, överlämnas till rektor för diarieföring samt finns tillgänglig i de arbetslag som haft elever som på ett eller annat sätt varit inblandade i ärendet.
- Att ansvaret för ärendet omedelbart överlämnas till rektor om det i något skede av ärendehantering visat sig att det är en anställd på skolan som har gjort sig skyldig till kränkningar, trakasserier eller diskriminering.
- Att ansvaret för ärendet omedelbart överlämnas till BUF om det i något skede av ärendehantering visat sig att det är rektor som har gjort sig skyldig till kränkningar, trakasserier eller diskriminering. Mentorn till utsatt elev har huvudansvaret i ett ärende.

### **Alternativ samtalspartner till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier ansvarar för:**

- Att samtala med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier och som önskar en annan samtalspartner än sin mentor.
- Att dokumentera samtalet med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att se till så att mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier får dokumentationen överlämnad till sig.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

### **Mentor till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) ansvarar för:**

- Att samtala med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner), eller se till så att eleven kan samtala med någon annan. - Att dokumentera samtalet med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) (när mentorn själv håller i detta samtal).
- Att samtalsdokumentation överlämnas till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att vårdnadshavare till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) kontaktas och informeras om ärendet.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten. Alternativ samtalspartner till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) ansvarar för:
- Att samtala med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) och som önskar en annan samtalspartner än sin mentor. - Att dokumentera samtalet med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner).
- Att se till så att mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier får dokumentationen skickat till sig.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

### **Anställda som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 9, rutiner) ansvarar för:**

- Att dokumentera sina iakttagelser.
- Att iakttagelsedokumentation översändes till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.



## **NÄR ELEV KRÄNKTS AV PERSONAL**

Den som först får kännedom om kränkning eller trakasserier ansvarar för:

- Att anmäla kännedom till rektor. Rektor ansvarar för:
- Att, i oklara fall, avgöra om den anmälan som gjorts innebär ett eller fler ärenden.
- Att ge varje ärende en identitet.
- Att anmäla kännedom om ett ärende till förvaltningen.
- Att samtala med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering, eller att se till så att eleven kan samtala med någon annan.
- Att dokumentera samtalet med den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering (när rektorn själv håller i detta samtal).
- Att vårdnadshavare till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering kontaktas och informeras om ärendet.
- Att samtala med alla personer som förekommer i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen (se 7, rutiner), och/eller se till så att elever som önskar annan samtalspartner än rektor får detta.
- Att dokumentera de utredningssamtal, som rektor själv håller i.
- Att all utredningsinformation sammanställs.
- Att beslut på åtgärds- och uppföljningsmöten dokumenteras.
- Att hanteringen av ärendet och/eller rutinerna för ärendehanteringen utvärderas.
- Att all slutlig dokumentation sammanställs.
- Att förvaltningen kan följa ett ärende samt få information om när ett ärende avslutas.
- Att avslutat ärende diarieförs. Rektorn har det yttersta ansvaret i varje ärende. Alternativ samtalspartner till elever ansvarar för:
- Att samtala med elever som önskar en annan samtalspartner än rektor.
- Att dokumentera samtalet med elev.
- Att se till så att rektor får dokumentation skickat till sig.

**Blanketter för anmälan, utredning och uppföljning ligger i mappen Dokumentation vid kränkningar under Blanketter på FC.**

# Diskrimineringsgrunder

## Diskrimineringsgrunderna

### Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

### Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

### Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

lla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

### Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen

- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

## Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

## Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

## Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

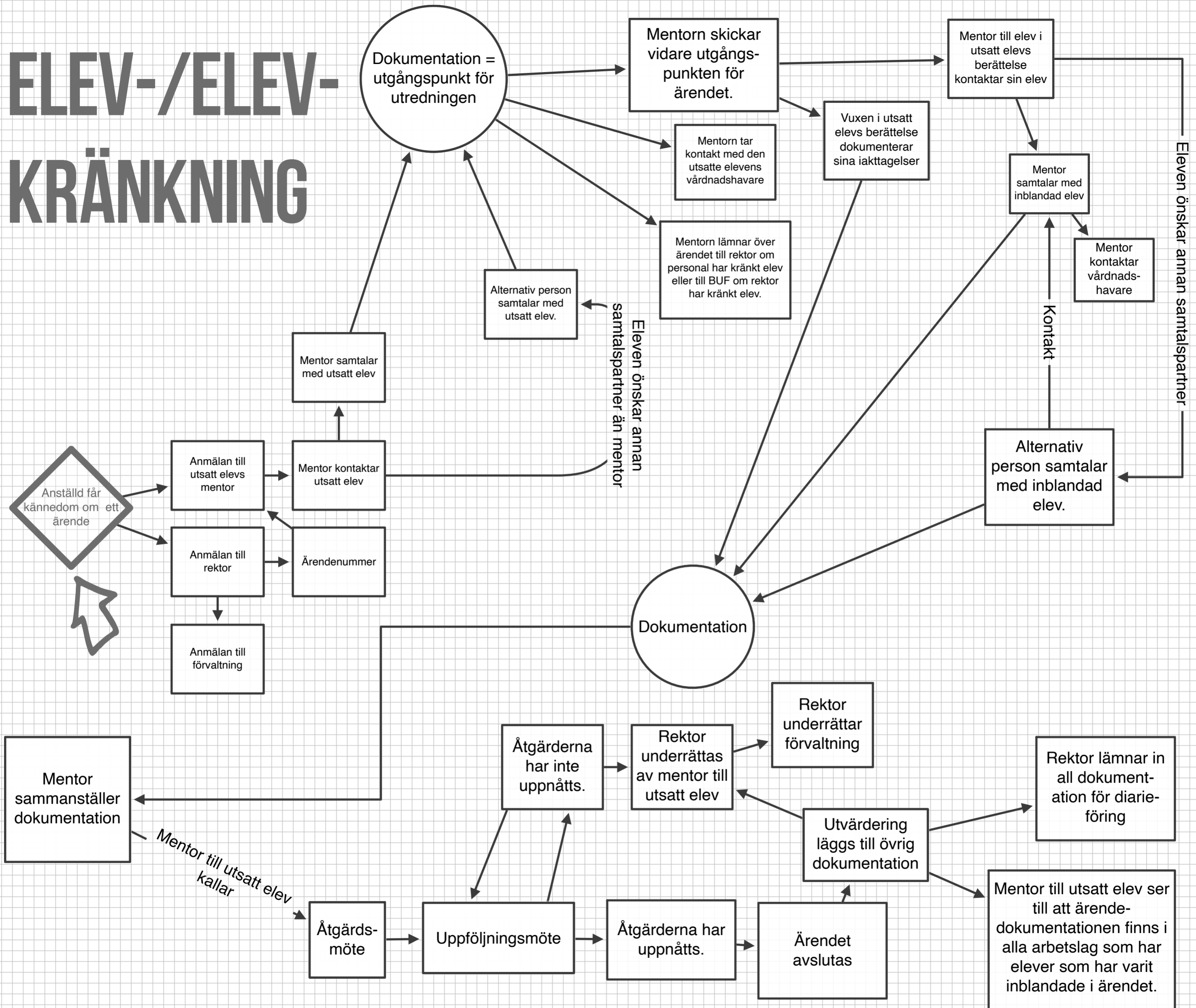
Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

# ELEV-/ELEV- KRÄNKNING



# PERSONAL-/ ELEV- KRÄNKNING

